

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4089/2020
18.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Младен Гргић, адвокат из ..., против тужене Градске општине Стари Град, Београд, чији је законски заступник Јавно правобранилаштво општине Стари Град, ради чинидбе, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9945/19 од 12.02.2020. године, у седници одржаној дана 18.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9945/19 од 12.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9945/19 од 12.02.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П бр. 10177/18 од 11.09.2018. године. Пресуђено је тако што је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужилци на име накнаде штете преда у несметани посед једнособан комфоран стан, величине око 32 м², на територији општине Стари Град, без централног грејања, по могућности у партеру, које се обавезе може ослободити исплатом износа од 50.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је и одлука о трошковима поступка и тужена обавезана да тужилци накнади трошкове у износу од 180.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 26.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилца је поднела одговор на ревизију. Предложила је да се иста одбаци. Трошкове није тражила ни определила.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14) и нашао да ревизија тужене није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се позива ревидент, није законски разлог из члана 407. ЗПП због кога се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиљин деда, ББ, је по уговору о коришћењу стана из 1956. године, који је обновљен са Јавним предузећем за стамбене услуге, на основу закључка комисије тужене од 03.03.1992. године, био носилац станарског права на стану у улици ... број ..., површине 32 м². Стан је на основу судски овереног уговора откупио дана 18.02.1993. године. Зграда у којој се стан налази национализована је 1959. и 1960. године, што је уписано у земљишним књигама уз забележбу посебних делова изузетих од национализације. Стан у приземљу власништво ВВ, кога је 1968. године наследио ГГ, био је изузет од национализације. Тужена општина је део тог стана у површини од 32 м² физички преградила и означила бројем 6, унела га је у стамбени фонд Градског стамбеног предузећа и обновила уговор о додели стана тужиљином деди. Тужиља је 13.07.1993. године, са дедом закључила уговор о доживотном издржавању. Предмет преноса по уговору је спорни стан. Тужиљин деда је преминуо фебруара 1995. године, а оставински поступак је обустављен, јер је имовина оставиоца била предмет уговора о доживотном издржавању. Тужиља је дана 07.11.1995. године, закључила уговор о замени стана за стан у улици ..., површине 28 м². Правоснажном пресудом у другом спору утврђена је ништавост уговора о откупу стана, уговора о доживотном издржавању у делу који се односи на пренос својине спорног стана и уговора о размени станова.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев. По оцени тога суда само законски наследници пок. ББ, су легитимисани да од тужене траже повраћај откупне цене стана и у складу са одредбом члана 108. ЗОО накнаду штете, али под условом да њихов претходник није знао нити могао знати за разлоге ништавости уговора о откупу стана. Обзиром да је у јавном регистру било уписано да је стан ВВ као целина био изузет од национализације, ни тужиља и да је законски наследник, ни пок. ББ не би се могли позивати да им је ова чињеница непозната. Стога, по оцени суда, нису испуњени услови из одредбе члана 172. ЗОО за обавезивање тужене да тужиљи накнади штету предајом стана или исплатом одређеног новчаног износа.

Другостепени суд је супротног становишта. Тужена је спорни део стана формирала као посебну целину, истим је у корист тужиљиног деде располагала још 1956. године, унела га у стамбени фонд, поново доделила истом лицу са којим је закључила уговор о откупу стана, иако је имала сазнање о изузимању стана као целине од национализације. Наведеним поступцима тужиљин деда је доведен у заблуду, па му је противзаконитим и неправилним радом органа тужене причињена штета. Штета се састоји у спречавању да на други начин реши стамбено питање. Тужиљи је штета нанета чињеницом да је изгубила спорни стан стечен теретним правним послом. За наведену штету у смислу члана 172. ЗОО одговара тужена.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је тужбени захтев усвојио.

Погрешно је становиште ревидента да тужиља није активно легитимисана у предметном спору, јер није законски наследник ББ и да би евентуално могла потраживати штету у висини трошкова издржавања које је имала по уговору о доживотном издржавању. Ово из разлога што је смрћу тужиљиног деде, корисника издржавања (фебруара 1995. године), спорни стан постао власништво тужиље по уговору о доживотном издржавању. Утврђењем ништавости тог уговора (28.11.2008. године) тужиља је изгубила део имовине. Ништавост је последица ништавости уговора о откупу стана, за коју ништавост одговорност сноси тужен, јер је радом њених органа тужиљиним претходнику спорни стан незаконито и неправилно додељен на коришћење са правом откупа. Тиме је он доведен у заблуду да је законити носилац прво станарског права, а затим права власништва без обзира што се фактичко стање није подударало са земљишнокњижним. Тим станом је тужиљин деда располагао као власник закључивши са тужиљом двострано теретни уговор о доживотном издржавању који је извршен пре утврђења ништавости уговора. Стога је без утицаја навод ревидента да би, да је ништавост утврђена за његовог живота, тужиљин деда задржао статус заштићеног подстанара на истом стану.

Неоснован је навод ревидента да судови нису утврдили висину штете и да је откупна цена стана у несразмери са износом досуђеним као алтернативна обавеза. Тужбеним захтевом је тужиља тражила да јој се на име накнаде штете због изгубљеног стана преда у посед други стан истих карактеристика, а да се тужена те обавезе може ослободити исплатом опредељеног новчаног износа. Факултативно овлашћење није алтернативна обавеза тужене, већ могућност да се ослободи чинидбе на коју је обавезана. Сагласно одредби члана 196. став 2. ЗПП суд не испитује да ли износ опредељен факултативним овлашћењем одговара вредности захтева за чинидбу.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић